

İnsani Gelişme Endeksleri ve Göstergeleri: 2018 İstatistiksel Güncellemesi

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (TCEE)

Sıkça Sorulan Sorular

TCEE neyi ölçüyor ve nasıl hesaplanıyor?

TCEE bir eşitsizlik endeksidir. Üreme sağlığı, güçlenme ve ekonomik durum olmak üzere üç boyutta, kadın ve erkek kazanımları arasındaki eşitsizliğe bağlı olarak potansiyel insani gelişme kaybını gösterir. Genel olarak, TCEE bu boyutlarda kadınların dezavantajlı olduğunu yansıtır.

TCEE 0 ile 1 arasında değişir. Daha yüksek TCEE değerleri daha yüksek eşitsizlikleri ve dolayısıyla insani gelişme kayıplarının daha yüksek olduğunu gösterir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin mükemmel düzeyde olduğu bir ülke yoktur. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği dikkate alındığında, tüm ülkeler insani gelişmenin temel yönlerine ilişkin kazanımlarda bir miktar kayıp yaşamaktadır. TCEE, yöntem bakımından Eşitsizliğe Uyarlanmış İnsani Gelişme Endeksi'ne (EUIGE) benzer – ayrıntı için Teknik Not 4'e bakınız. Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri nedeniyle üreme sağlığı, güçlenme ve işgücü piyasasına katılıma ilişkin kazanımlardan kayıpların bileşkesi olarak yorumlanabilir. TCEE, İGE'den farklı boyutlar içerdiğinden, İGE'nin kendisinde bir kayıp olarak yorumlanamaz.

TCEE'nin güçlü yönleri ve sınırlamaları nelerdir?

TCEE, üreme sağlığını içerir ve güçlenmeyi kadın okuryazarlığının ve ilköğretimin ötesinde ölçer. Ayrıca işgücü piyasasına katılımı toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortaya koyar ve hatalı cinsiyete göre ayrıştırılmış gelir ölçülerini kullanmaktan kaçınır.

Tüm kompozit ölçüler gibi, TCEE'nin bazı sınırlamaları vardır. Öncelikle TCEE, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin uzunluğunu ve genişliğini ölçemez. Örneğin, ulusal parlamentoda temsili ortaya koyar, ancak yerel yönetim seviyesinde ve toplumsal ve kamusal yaşamda başkaca bir katılımı ortaya koymaz. İşgücü piyasası boyutu, istihdam ve işlerin niteliği hakkında bilgi vermez. Endeks, ücretsiz iş ve birçok kadının haksız şekilde bakım ve temizlik yükü taşıdığı gerçeği gibi diğer önemli boyutları göz ardı eder. Mal sahipliği, çocuk bakım desteği, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve toplumun karar alma sürecine katılımı da, verilerin sınırlı olması nedeniyle TCEE'de yer almaz.

TCEE'yi hesaplamak için kullanılan veri kaynakları nelerdir?

TCEE; WHO, UNICEF, UNFPA ve Dünya Bankası'nın da dahil olduğu Birleşmiş Milletler Anne Ölümleri Tahminlerine ilişkin Kurumlar Arası Grup'tan (MMEIG) alınan anne ölüm oranları, BM Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Bölümü'nün Dünya Nüfus Beklentileri'nden ergen doğurganlık oranları, UNESCO İstatistik Enstitüsü'nün eğitim düzeyi beceri tabloları ve Barro-Lee veri kümeleri, Parlamentolar Arası Birlik'ten (IPU) alınan parlamenter temsil verileri, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün İşgücü Piyasası Temel Göstergeleri'nden (IPTG) işgücü piyasasına katılım verileri dahil olmak üzere, kamuya açık başlıca uluslararası veri tabanlarından elde edilen verilere dayanır.

Erkekler için eşdeğeri olmayan sağlık göstergelerini kullanmanın gerekçesi nedir?

TCEE'de kullanılan üreme sağlığı göstergelerinin erkekler için eşdeğer göstergelere sahip olmadığı doğrudur. Bu boyutta, kızların ve kadınların üreme sağlığı, olması gereken toplumsal hedefler -anne ölümlerinin ve ergenlikte hamileliğin sıfır olması- ile karşılaştırılır. Gerekçe, güvenli anneliğin, toplumun kadınların üreme rolüne verdiği önemi yansımasıdır. Ergen doğurganlık oranı ile ölçülen erken yaşta doğumlar, anneler ve bebekler için daha fazla sağlık riski ile ilişkilidir. Ayrıca, ergen anneler genellikle okuldan uzaklaşmak ve düşük vasıflı işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar.

Kadınların parlamentodaki temsilinin sıfır olduğu durumlarda ne yaparsınız?

TCEE'ye dahil olan 160 ülkeden sadece 3'ünün parlamentosunda kadın temsili sıfırdır. Fonksiyonel form çarpımsal olduğundan, hesaplamayı mümkün kılmak için sıfır değerini yüzde 0,1 ile değiştirdik. Gerekçe, kadınlar mecliste temsil edilemezken de, bazı siyasi etkilere sahip olmalarıdır. Ülkenin göreceli sırası, ikame değerinin seçimine duyarlıdır. Kadınların parlamentoda temsiline ilişkin sıfırdan farklı gözlemlenen en düşük değer Yemen'de %0,5 olmuştur.

TCEE'nin politika ilişkiliği ne düzeydedir?

TCEE, 160 ülkede sağlık, güçlenme ve işgücü piyasasına katılımında toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri hakkında içgörüler sunuyor. Hükümetlerin ve diğerlerinin kadın ve erkek arasındaki kazanımlardaki eşitsizliklerin boyutunu anlamasına yardımcı olabilir. Bileşen göstergeleri önemli politik müdahaleye ihtiyaç duyan alanları vurgular. TCEE, diğer küresel kompozit endeksler gibi, uluslararası karşılaştırılabilirliğe duyulan ihtiyaç tarafından sınırlandırılmıştır. Ancak, ulusal veya yerel düzeyde kullanılmak üzere kolayca uyarlanabilir.